

KARTEVŐIRTÁS

A MAGYAR KÁRTEVŐIRTÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK INFORMÁCIÓS LAPJA

HATÁROK NÉLKÜL

Csak kapkodjuk a fejünket ide-oda, jogszabálydömping tanúi vagyunk az elmúlt napokban, hónapokban. Jó jogszabálydömping, hál' Istennek!

Végre teljesen jogosan mondhatjuk, hogy szabályozva lett ez a „hányatott sorsú” nem is olyan régen még sokak által lenézett szakma, a kártevőirtás. Még nagyon jól emlékszem – hisz nincs is oly távol ez az idő –, közel 10-15 évvel ezelőtt, nagyon sokan a permetező gép ismeretével és a „permetezni tudás” birtokában profi rovarirtónak kiáltották ki magukat, megcélozva a milliomosok népes táborát. Tudok olyan esetet is, amikor Unifosz tartalmú munkaoldattal permetezték körbe-körbe a konyhában serénykedő házaszszyonyt. Azért ma már kissé változott a helyzet (pl. nincs Unifosz).

A 2006. december 27-i 2006 / 123 / EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 9. és 10. cikkelyeinek történő megfelelés érdekében egyes szakmák működési feltételeit – az Unióval összhangban – rendezni, módosítani, illetve szabályozni kellett. Ez történt az egészségügyi kártevőirtó tevékenységgel is.

Nézzük meg ezeket a jogszabályokat közelebbről is. 2009. december 29-én a Magyar Közlöny 193. számában jelent meg a 2009. CLIV. (saláta) törvény az egyes egészségügyi tárgyú törvények módosításáról. Ennek a 67.§-a, a 2000. XXV. törvény (a kémiai biztonsági törvény) 33/A § (1) bekezdése kimondja, hogy „Szolgáltatási tevékenység keretében egészségügyi kártevőirtó tevékenység az egészségügyi államigazgatási szerv engedélyével végezhető.” Eddig mi is volt a helyzet? 2000. évi XXV. törvény, amely a kémiai biztonságról

szól, kimondja a 29. §-ban, hogy „(1) E törvény hatálya alá tartozó tevékenységet folytatni kívánó a **tevékenységének megkezdése előtt ezt köteles bejelenteni az egészségügyi államigazgatási szervnek.** (2) A bejelentést meg kell ismételni a bejelentő, valamint a bejelentett tevékenység azonosításához szükséges bármely **adat megváltozása esetén.** (4) Az engedély visszavonásáig, illetve érvényességének lejártáig **nem kell bejelenteni azt a tevékenységet, amelyet az arra jogosult érvényes tevékenységi engedély, illetve országos forgalmazási engedély alapján végez.**” A bejelentőlap, változás bejelentőlap a 44/2000 (XII.27.) EüM rendelet 13. sz. **mellékletében** található meg. Elég volt ezt megtenni, ki kellett tölteni a 13. számú bejelentőlapot és minden rendben volt. De vajon mindenki megtette ezt?

A 38/2003. (VII. 7.) ESZCSM – FVM – KvVM együttes rendelet – a biocid rendelet – 8. számú melléklete pedig a veszélyes készítmények beszerzésével, szállításával, tárolásával, nyilvántartásával és felhasználásával kapcsolatban írja elő a teendőket. A fentieket ellenőrizte a hatóság, vagyis vizsgálta, hogy megtörtént-e a bejelentés, és a biocid rendeletben előírtakat betartja-e a vállalkozó.

Akkor mi a változás? - kérdezhetik majd sokan. Lényeges. Mint fentebb is írtam, az egészségügyi kártevőirtási szolgáltatási tevékenység az egészségügyi államigazgatási szerv engedélyével végezhető csak. A fenti, ún. salátatörvény erre módosította a kémiai biztonságról szóló törvény 33/A. §-át. Ezzel a jogszabályi előírással látótérbe kerül

mindenki, aki az egészségügyi kártevőket irtani akarja, a takarító vállalkozások sem bújhatnak el. Egyes takarító egyéni vállalkozók nem végezhetik ezt a tevékenységet „fű” alatt.

Ennek a törvénynek a végrehajtási utasítása 2010. január 26-án, a 9. számú Magyar Közlönyben jelent meg az egészségügyi miniszter 2/2010. (I. 26.) EüM rendelete az egészségügyi kártevőirtó tevékenységről és az egészségügyi kártevőirtó tevékenység engedélyezésének részletes szabályairól címmel. Miről is szól a rendelet? A rendelet részletesen szabályozza, hogy ki, milyen végzettséggel mit csinálhat.

Az egészségügyi kártevőirtó szolgáltatónak az engedély kiadása céljából be kell jelentenie az első fokú hatóságnál, és közölnie kell a tevékenységet végző nevét, születési adatait, a végzettséget igazoló okiratot és a nyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy a bejelentett foglalkoztatott – személyesen! – végzi ezt a tevékenységet. Az engedélyt az intézet adja ki, nyilvántartást vezet róluk és a mi a legfontosabb az, hogy ellenőrzi is ezek meglétét. Ezt az engedélyt 2010. április 1-ig szükséges beszerezni.

Akinek 2010 április 1-ig nem lesz meg az engedélye, az egészségügyi kártevőirtó tevékenységet nem végezhet. Joggal mondhatjuk, alapjaiban rend lesz a szakmánkban. Ezek az új előírások – remélhetőleg – kiszűrik azokat a vállalkozókat, akik végzettség nélküli szerencsevadásként jelentek meg az egészségügyi kártevőirtó piacon.

Vogronics László
MaKOSZ főtítkár
RONIX Kft. ügyvezető

Az Országos Közegészségügyi Intézet és az Országos Epidemiológiai Központ tevékenysége az egészségügyi kártevők elleni védekezés területén

(Jogszabályalkotás: múlt, jelen, jövő – 1954-2010.)

Jelen közlemény, illetve az annak alapját képező előadás az ország vezető közegészségügyi-járványügyi alapintézményének, az Országos Közegészségügyi Intézetnek (OKI), illetve jogutódjának, az Országos Epidemiológiai Központnak (OEK) ez irányú, 1954-2009. között végzett tevékenységéről és ezen belül is négy kérdéskörrel, a védekezés elrendelését és az irtószereket/biocidokat érintő jogszabályok, valamint az OKI/OEK Tájékoztató elkészítésének folyamatáról, továbbá a jogszabályalkotás előtt álló, közeli feladatokról kíván áttekintést adni.

A kezdeti időpont megválasztása nem önkényes, ugyanis 1953. az utolsó hazai kiütéses tifusz járvány ideje, amely az egészségügyi kártevők elleni védekezés területén, a jogszabályalkotás tevékenységüket meghatározó, gyökeres változásokat tett szükségessé.

A jogszabály-alkotást általában az Intézetek kezdeményezték. Kezdetben ezzel a kérdéssel (Makara György majd Zoltai Nándor vezetésével) a Parazitológiai osztály foglalkozott. 1966-tól ez a feladat az újonnan létesített (1966-1970. között Makara György vezetésével működő) Fertőtlenítéskutató-DDD-osztályra tartozott, amelyet 1975-től vett át a kizárólag ezzel a tevékenységgel foglalkozó (Erdős Gyula által irányított) Dezinfekciós és deratizációs laboratórium, majd osztály.

Az előzményekhez tartozik, hogy az OKI – a hatályban levő különböző belügyminiszeri rendeletek ismeretében – már az 1930-as évek végén javaslatot tett a kizárólag erre a szakterületre vonatkozó egységes jogszabály

kiadására. Ennek megjelenését azonban a II. világháború kitörése, majd azt követően a fertőző betegségek (elsősorban a kiütéses tifusz és a malária) elleni sürgős, operatív járványügyi intézkedések akadályozták.

A jogszabály-alkotás folyamatát 1949-ben az Egészségügyi Minisztérium megalakulása tette lehetővé.

1. A védekezés elrendelése

1954-ben jelent meg a Minisztertanács **1.063/1954. (VIII. 20.) Mt határozata**, amelyben az egészségügyi miniszter, illetve az időközben a Minisztériumban létesített Állami Közegészségügyi-Járványügyi Főfelügyelőség, valamint a megalakuló Közegészségügyi-Járványügyi Állomások (KÖJÁL) kaptak felhatalmazást az egészségügyi kártevők elleni védekezés elrendelésére, irányítására és ellenőrzésére. Ez a szakterület tehát 1954-től kezdődően egészségügyi, ezen belül közegészségügyi-járványügyi feladattá vált.

E határozat alapján három rendelet és ezek végrehajtására vonatkozó utasítás került kiadásra, külön-külön a vérszívó tetvek, **[1/1955. (I.13.) EüM rendelet]**, és a **101/1955. (Eü.K.2.) EüM utasítás**, a rágcsálók **[3/1955. (VI.5.) EüM rendelet]**, és a **136/1955. (Eü.K.12.) EüM utasítás**, illetve az ízeltlábúak **[5/1955. (X.1.) EüM rendelet]** és a **170/1955. (Eü.K.19.) EüM utasítás** elleni védekezésre.

Ezek a kártevők felsorolásán túlmenően már nemcsak a kártevők elleni védekezés elrendelésére, végrehajtására és szakmai irányítására vonatkozó előírásokat tartalmazták, hanem mind a védekezésre kötelezettek, mind a közegészségügyi intézmények (a megyei és a városi/kerületi intézetek) feladatait is rögzítették, de már az irtószerek forgalomba hozatalát és felhasználását érintő kötelezettségeket is előírtak.

Ezek alapján, központi szakmai irányítással, az Egészségügyi Minisztérium és OKI által kiadott szervezési és módszertani útmutatók segítségével az akkori járási/városi/kerületi közegészségügyi-járványügyi szolgálatok/kirendeltségek először a járványügyi szempontból kiemelt jelentőségű rovarok, a ruhatetvek és a maláriaszúnyogok, később pedig az egyéb kártevők ellen is hatékony területi operatív munkát végezhettek.

Ezek a jogszabályok tehát jelentős mértékben elősegítették a kártevők elleni védekezés intenzitásának felgyorsítását, ami hazánkban először a kiütéses tifusz, majd a malária eradikációjának lehetőségét teremtette meg.

A **24/1964. (X.30.) Korm.**, majd az ennek végrehajtására kiadott **3/1964. (X.30.) EüM (az első járványügyi) rendelet** részben a hazai járványügyi helyzet örvendetes javulása,

részben az egészségügyi kártevők jelentőségének átértékelése miatt szükséges szemléleti változások érvényesítését biztosította. Az egészségügyi kártevők elleni védekezés kötelezettségéről ugyanis mind a kormány, mind a miniszeri rendelet külön-külön intézkedett (8. §, 19-22. §).

Miután a közegészségügyi hálózat által el látandó feladatokra, valamint az egyes kártevőket érintő konkrét intézkedésekre vonatkozóan a jogszabály utalásokat nem tartalmazott, ezért ezeknek a kérdésköröknek jogszabályi rendezése feltétlenül indokolt volt.

Ez a feladat az OKI-ban 1966-ban megalakult Fertőtlenítéskutató-DDD-osztályra hárult. Az intenzív jogszabály-alkotási tevékenység első eredményeként készültek el és jelentek meg az ízeltlábúak és a rágcsálók elleni védekezésre vonatkozó **21/1971. (Eü.K.14.)** és a **29/1971. (Eü.K.18.) EüM utasítások** mellékleteként kiadott, a védekezés teljes vertikumát átfogó ún. Szabályzatok.

Egy új – már az egészségügyi kártevők elleni védekezési kötelezettségeket egyértelműen rögzítő – egészségügyi törvény, majd annak végrehajtására vonatkozó komplex járványügyi rendelet kiadására is megkezdődtek az előkészítő munkálatok.

Ugyanis a XIX. században, még Fodor József által kezdeményezett 1876. évi XIV. törvény cikk kétségtelenül európai viszonylatban is haladó szemléletű, a járványügyi intézkedéseket is tartalmazó legmagasabb szintű első hazai egészségügyi jogszabály volt, azonban megjelenésének időpontjában a kártevők ártalmi még nem voltak ismeretesek, így a törvény ezekre vonatkozóan konkrét utalásokat nem tartalmazhatott.

Ezért már évtizedek óta aktuálissá vált az egészségügyi 100 év óta bekövetkezett fejlődésére figyelemmel annak teljes vertikumát, így a higiéné, a közegészségügyi-járványügyi valamennyi részterületét érintő új törvény kiadása.

Az **1972. évi II. (egészségügyi) törvény** megjelenése, szakterületünkön is, a jogszabály-alkotásban jelentős fordulathoz vezetett, mivel a törvény a közegészségügyi-járványügyi teljes témakörén belül az egészségügyi kártevők elleni védekezésről, külön (73.) paragrafusban, konkrétan intézkedett.

A törvény alapján kiadott **16/1972. (IV.29.) Mt rendelet** hatalmazta fel az egészségügyi minisztert a közegészségügyi-járványügyi veszély elhárítása érdekében (beleértve az egészségügyi kártevők elleni védekezést is) a szükséges intézkedések megtételére.

Ezek a magas szintű jogszabályok tették lehetővé a **9/1972. (VI.27.) EüM (az új járványügyi) rendelet** kiadását. Ez, az 1998-ig hatályban levő rendelet volt az első ún. „keret-jogszabály”, amely csak az általános érvé-

nyű kötelezettségeket rögzítette, a részletekre vonatkozóan pedig, az egészségügyi kártevők elleni védekezés területén, a korábban kiadott két „Szabályzat” előírásait tartotta továbbra is hatályban. A járványügyi rendelet adott módot a 3/1973. (X.5.) EüM rendelet kiadására, amely a Budapest Főváros patkánymentesítési akciót követő fenntartási munkák elrendelésére és költségfedezetének biztosítására vonatkozott.

A védekezést érintő jogszabályok „folyamatos karbantartása”, esetenkénti módosítása az egészségügyi kártevők nemzetközi és hazai jelentőségének rendszeres ártértékelése, és a kártevők elleni védekezés gyakorlatában érvényesülő új szemléleti változások, valamint a hazai járványügyi helyzet folyamatos javulása miatt volt különösen indokolt, de ezt a korábbi közegészségügyi-járványügyi hálózat (KÖJÁL) átszervezése, majd az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (ÁNTSZ) megalakulása következtében beálló változások is szükségessé tették.

Az 1991. évi XI. (tisztiorvosi) törvény alapján a közegészségügyi-járványügyi hálózat az önkormányzati rendszertől függetlenül vált és az egészségügyi kártevők elleni védekezés irányítását, illetve szakmai felügyeletét az ÁNTSZ városi/fővárosi kerületi és megyei/fővárosi intézetei, valamint az OKI (később az OEK), illetve az Országos Tisztifőorvosi Hivatal (OTH) hatáskörébe utalta.

Az 1997. évi CLIV. (jelenleg hatályos egészségügyi) törvény a korábbi, az egészségügyi kártevőkre vonatkozó önálló paragrafust változatlanul hagyta.

Az ennek alapján kiadott, időközben több alkalommal is módosított 18/1998. (VI.3.) NM (jelenleg hatályos járványügyi) rendelet korszerű formában foglalta össze az e szakterületet is érintő – a rendelkezésre álló hazai és nemzetközi tapasztalatok figyelembe vételével összeállított – jogalapokat. A jogszabály a kártevők felsorolásán túlmenően előírta a védekezésre vonatkozó általános kötelezettséget, az egyes kártevőkre vonatkozó részletes előírásokat pedig mellékletben rögzítette.

A 90/2003. (VII.30.) FVM-ESZCSM együttes (élelmiszer-higiéniai) rendelet kiadása üttörő jelentőségű volt. A Magyar Kártevőirtók Országos Szövetsége (MaKOSZ) együttműködésével kialakított jogszabály ugyanis az ellenőrzést végző hatóságok, az FVM alá tartozó Országos Hús- és Tejellenőrzési Főfelügyelet állatorvosai, valamint az ÁNTSZ szakmai irányítása alá tartozó kártevőirtó vállalkozások szakemberi közötti, a tevékenység gyakorlati végrehajtásával kapcsolatos érdemi nézeteltéréseket egyértelműen tisztázta.

Sajnos ezt a jogszabályt – az élelmiszerbiztonsági szervek és a közegészségügyi hálózat hatásköri megosztása miatt – a 68/2007. (VII.26.) FVM-EüM-SZMM együttes rendelet 2007. augusztus 1-től hatályon kívül helyezte.

A legújabb járványügyi rendeletnek két alkalommal (2007/2008-ban) bekövetkezett módosítását – a kártevők elleni védekezésben érdekelt szakmai szervezetek, a MaKOSZ és a Magyar Egészségügyi Gáz-

mesterek Egyesülete (MEGE) bevonásával – elsősorban ez indokolta.

2. Irtószerek/biocidek forgalomba hozatala, minősítése és felhasználása

Évtizedek óta közismert volt, hogy az egészségügyi kártevők elleni vegyi védekezés céljára szolgáló hatóanyagok, illetve az azokat tartalmazó készítmények (az irtószerek), de különösen a méreggázok, forgalmuk (beszerzés, szállítás, tárolás) során mind az irtószerekkel közvetlenül foglalkozókat, mind a környezetet veszélyeztetik, de ez a veszély leginkább felhasználásukkor érvényesülhet.

Ezen a tényen az sem változtat, hogy 1953-2003. között az irtószer a peszticid gyűjtőfogalmi körébe tartozott, 2003-tól viszont, az Európai Unió irányelveinek megfelelően átkerült a biocid gyűjtőfogalom alá.

A két eltérő, de tartalmában lényegileg azonos elnevezéshez, korábban az irtószerekhez, újabban pedig a biocidekhez fűződő egyes fogalomköröket (készítmények forgalomba hozatala, minősítése és felhasználása) külön-külön részletezzük.

(1) Irtószerek (engedélyezés / minősítés / felhasználás)

A kitűzött szakmai cél az irtószerek reális veszélyességének és ezen belül a hatóanyagok toxikológiai tulajdonságának ismeretén alapuló, az irtószerek (hatóanyagok és készítmények) toxikológiai minősítését is magában foglaló értékelési rendszer kialakítása, valamint a forgalomba hozatal jogszabályi hátterének kidolgozása, majd az abban foglalt irányelvek érvényre juttatása volt.

Ennek megfelelően az OKI minden igyekezete arra irányult, hogy az engedélyezési eljárás rendszerét kialakítsa, hatósági felügyeletét megteremtse, illetve a felhasználók és (később) a környezet védelmét megfelelő óvrendszabályok kidolgozásával, majd kellő súlyú jogszabályok hatályba léptetésével biztosítsa.

Az irtószereket érintő újabb és újabb jogszabályalkotást kezdetben – a nemzetközi tapasztalatokra, elsősorban az Egészségügyi Világszervezet (WHO) ajánlásaira figyelemmel – az irtószerek felhasználási eljárásaiban, továbbá a hatékonysági vizsgálatok módszereiben mutatkozó fejlődés, valamint a toxikológia szakterületén bekövetkező változások folyamatos követése indokolta, később pedig már a biocidekre vonatkozó módosításokat az Európai Unióhoz történő csatlakozás, majd az uniós irányelvek alapján végzett szisztematikus hatóanyag-revíziós folyamatok tették, illetve teszik szükségessé.

• Engedélyezés (Forgalomba hozatal)

A II. Világháborút követően, mivel a mérgek alkalmazásakor számos esetben fordult elő háziállat pusztulás és emberi mérgezés, a méregnek minősülő vegyi anyagok kérdésének átfogó rendezése vált szükségessé, amelyről magas szintű jogszabály, a 62/1953.

(XII.20.) Mt. rendelet jelent meg. Ennek végrehajtására vonatkozott a 4/1957. (XI.5.) EüM (méreg) rendelet, illetve a 44/1957. (Eü.K.22.) EüM utasítás. Ezek azonban csak a méregnek minősülő irtószerek előállítására, beszerzésére, szállítására és tárolására vonatkoztak, de felhasználásukra nem.

Az irtószerek forgalomba hozatalára vonatkozó kezdeti lépéseket (valamint veszélytelen felhasználásukat célzó kitételeket már a 3/1955. (VI.3.) és az 5/1955. (X.I.) EüM rendeletek tartalmaztak, amelyek ugyan rögzítették, hogy az irtószerek csak az egészségügyi miniszter engedélyével hozhatók forgalomba, azonban ennek rendszerét még nem szabályozták.

A 7/1959. (XII.23.) EüM (első irtószer) rendelet volt az a jogszabály, amely az irtószerek forgalomba hozatalának előírásai mellett a hatóanyagokat és készítményeket toxikológiai szempontból minősítette és veszélyességüknek megfelelően 3 (méreg, erős hatású szer, szabadon árusítható) osztályba sorolta, sőt az irtószerek beszerzésének, tárolásának, szállításának és felhasználásának fontosabb előírásait is rögzítette.

A jogszabály a méregnek minősülő irtószerek beszerzésére szállítására és tárolására vonatkozóan a méregrendelet előírásait maradéktalanul átvette.

A rendelet az irtószerek forgalomba hozatalát az egészségügyi miniszternek az élelmiszer-egészségügyi miniszterrel egyetértésben kiadott engedélyéhez kötötte, előírta az irtószerek engedélyezés előtti vizsgálatát, és azt az Országos Közegészségügyi Intézet hatáskörébe utalta, továbbá intézkedett a már forgalomban levő irtószerek rendszeres hatósági ellenőrzéséről is.

E jogszabály tette lehetővé, hogy az egészségügyi kártevők elleni védekezésben csak ismert toxikológiai tulajdonságú hatóanyagok, illetve biológiai vizsgálattal ellenőrzött, megfelelő hatékonyságú irtószerek kerüljenek forgalomba.

Az engedélyezett hatóanyagok jegyzékét is tartalmazó rendelet a szilárd, folyékony és légnemű irtószerek felhasználását 10 éven keresztül, 1969-ig meghatározta.

Az irtószerként engedélyezett készítmények jegyzéke hazánkban először 1961-ben, a 38/1961. (Eü.K.20) EüM utasítás mellékleteként jelent meg.

A 3/1969. (VI.16.) EüM (új irtószer) rendelet 40 éven keresztül, a 2009. június 30-án történő hatályon kívül helyezéséig a korábbi jogszabály meghatározó jelentőségű szakmai és a toxikológiai követelmény-rendszerét lényegében változatlanul hagyta, de a hatóanyagokat/készítményeket veszélyességük alapján már 4 (erősen mérgező, mérgező, veszélyes, szabadforgalmú) csoportba sorolta, a forgalomba hozatali engedély kiadását pedig egyértelműen az egészségügyi miniszter jogkörévé tette.

• Minősítés

A hatóanyagokra vonatkozó toxikológiai minősítés követelmény-rendszerének megvalósítását az Egészségügyi Világszervezet vizsgálati és értékelési eljárása tette lehetővé.

Ennek megfelelően Magyarországon az egészségügyi kártevők elleni védekezés céljára engedélyezett irtószerek hatóanyagait a mindenkor tudományos-technikai fejlettség szintjén kellően ismert toxikológiai tulajdonságuk alapján, a nemzetközileg elfogadott minősítési gyakorlattal megegyezően minősítették.

Ez a követelmény az irtószerek minősítésekor is kellően érvényesült, mivel azt részben felhasználási területük, részben a szerforma hatóanyag-tartalma alapján határoztuk meg.

Ehhez nagy segítséget jelentettek a WHO rendszeres időközönként kiadott ajánlásai, amelyek rögzítették, hogy az egyes hatóanyagokat: zárt térben, esetleg emberen történő alkalmazás (pl. vérszívó tetvek irtása) esetén milyen %-os („től-ig”) mennyiségben és milyen szerformákban (formulációkban) lehet alkalmazni, szabadban pedig maximálisan milyen gramm/hektár mennyiségben és milyen kijuttatási eljárásokkal lehet felhasználni.

• Felhasználás

Az irtószerek hatékony és veszélytelen alkalmazása érdekében a jogszabályok már 1959-től rögzítették, hogy az erősen mérgező és mérgező minősítésű irtószereket kizárólag egészségügyi gázmesteri szakképesítéssel rendelkező személyek használhatják fel. A korábbi erős hatású (később a veszélyes) minősítésű irtószerek alkalmazását pedig fertőtlenítő vagy ennél magasabb egészségügyi, illetve azzal megegyező egyéb szakképesítéshez kötötte.

Miután egy jogszabály, így az irtószerrerrendelet sem tartalmazhatta a forgalomba kerülő készítmények alkalmazásának normatíváit, a felhasználás követelményeit, ezért az új irtószerrerrendelet 7.§. (2) bekezdésében történik első alkalommal egyértelmű utalás, az irtószerek felhasználására vonatkozóan az OKI Tájékoztatóban foglalt szakmai irányelvek betartási kötelezettségére.

Az irtószerrerrendelet azonban az irtószerek forgalmának (beszerzés, szállítás, tárolás, felhasználás, ártalmatlanítás) részletes biztonságtechnikai és egészségvédelmi szempontjait, illetve felhasználásának részletes előírásait sem tartalmazta.

Ezért részben a felhasználók, részben a környezet és ember és a hasznos élő szervezetek) védelme érdekében szükségessé vált erre a működésterületre is részletes Baleset-elhárító és Egészségvédő Óvórendszabály kidolgozása és kiadása, amelyet egyébként a **4/1955. (VI.15.) EüM. rendelet** mellékleteként kiadott Általános Balesetelhárító és Egészségvédő Óvórendszabály (ÁBEO) is kötelezően előírt.

Az erre vonatkozó jogszabály-tervezetet az OKI – a Budapest Fővárosi KÖJÁL közreműködésével – elkészítette. Ehhez alkalmas előzményt jelentett „Az Egészségügyi Minisztérium Tájékoztatói a rovarok és rágcsálók elleni védekezésről” kiadvány-sorozatnak „Bánsági József, Makara György, Zoltai Nándor: Rovar- és rágcsálóirtószerek felhasználása – Óvórendszabályok” című, 1962-ben kiadott 1. és „Makara György: A gázok

használata az egészségre káros rovarok és rágcsálók ellen és a gázosítás óvórendszabályai” című, 1961-ben megjelent 6. száma.

Az **5/1972. (V.9.) EüM rendelet** mellékleteként került kiadásra a szilárd, folyékony és légnemű halmazállapotú irtószerek forgalmának (beszerzés, szállítás, tárolás, felhasználás) teljes folyamatára nézve kötelező érvényű előírásokat tartalmazó „**Vegyszeres rovar- és rágcsáló-irtás balesetelhárító és egészségvédő óvórendszabálya**”, amely az irtószerek mellett a mérgezőgázokra vonatkozó előírásokat, az irtószerekkel megegyező szerkezetben tartalmazta.

2003-ban az Óvórendszabálynak a (szilárd és folyékony halmazállapotú) irtószerekre vonatkozó, még aktuális előírásait a biocid rendelet 8. melléklete, felújítva átvette.

Ugyanakkor szakmai szempontból igen kritikus, hogy az óvórendszabálynak kizárólag a gázosítószerekre vonatkozó biztonsági előírásait a **383/2007. (XII.23.)**, illetve a **170/2008. (VI.28.) Korm. rendelet** 2008. július 1-től hatályon kívül helyezte. Ettől az időponttól kezdődően tehát a mérgezőgázok szállításának, tárolásának és felhasználásának jogszabályi előírásai hiányoznak!!!

Ezzel kapcsolatban meg kell jegyezzük, hogy ez a körülmény a gázosítást végzők tevékenységének biztonságát nem befolyásolhatja, ugyanis e jogszabály hiányától függetlenül az egészségügyi gázmester köteles a szakképesítése során szerzett ismereteket megfelelően alkalmazni!

(2) Biocid termékek (engedélyezés/minősítés/felhasználás)

Magyarországnak az Európai Unióhoz történő csatlakozása számos területen változást igényelt, amely lehetővé tette a nemzetközi gyakorlattal megegyező megjelölések és szakmai irányelvek bevezetését. Az irtószereknél ez a biocid fogalomkör alkalmazását, illetve az irtószerek toxikológiai minősítésének új alapokra helyezését jelentette.

Az európai uniós irányelvek figyelembe vételével jelent meg a **2000. évi XXV. (kémiai biztonsági) törvény**, amelynek hatálya – több kivételtől, így pl. a növényvédő szerektől eltekintve – kiterjed valamennyi, az embert és a környezetet veszélyeztető anyagra (hatóanyagra/készítményre), így a biocidokra és az azok közé tartozó irtószerekre is.

A törvény végrehajtására kiadott jogszabályok közül a **44/2000. (XII.27.) EüM (veszélyes anyag) rendelet** a veszélyes anyagok elbírálását érintette. A **38/2003. (VII.7.) ESZCSM-FVM-KvVM (biocid) rendelet** viszont a biocid termékek (így az azok közé tartozó irtószerek) engedélyezési eljárásnak teljes folyamatát rögzíti.

A meghatározás alapján *biocid*: az élő szervezetek elpusztítására szolgáló anyag, *biocid termék* pedig: a kártékony szervezet kémiai vagy biológiai eszközökkel történő elpusztítására, ártalmatlanná tételére, tevékenységében való megakadályozására, elrettentésére vagy más módon történő korlátozására alkalmas szerforma, amely a kialakított 23 termékcsoport valamelyikébe sorolható.

Az irtószerek a 14. (Rágcsálóirtó szerek), a 18. (Rovarölő, atkaölő és egyéb ízeltlábúak irtására szolgáló szerek) és a 19. (Riasztó- és csalogatószerek) termékcsoportba tartoznak.

Az Unió országaiban a lakosság és a természeti környezet védelme érdekében a biocid hatóanyagok és biocid termékek toxikológiai minősítésének, forgalmazásának és felhasználásának rendszere kötelező érvényű irányelv alapján, 1998 óta (**98/8 EKG irányelv**) egységesen szabályozott.

Ennek megfelelően: a készítmények (a biocid termékek, így az irtószerek) engedélyezése az egyes tagországokra tartozik, viszont a hatóanyagok elbírálása, egységes követelményszer alapján, központilag történik.

• Engedélyezés (forgalomba hozatal)

A tisztiorvosi törvény alapján az OTH jogkörébe tartozó forgalomba hozatal engedély kiadása az OEK szakvéleményén alapszik.

A szakvélemény részben a benyújtott, hitelesített adatokkal és vizsgálati jegyzőkönyvekkel alátámasztott, adott készítmény biológiai hatékonyságát, fizikai-kémiai sajátosságait, pontos összetételét, valamint toxikológiai/ökotoxikológiai tulajdonságait tartalmazó dokumentációkra (és jogi feltételek meglétére) épül, részben pedig az OEK által elvégzett biológiai hatékonysági vizsgálatok eredményein alapszik, és a készítmény használati utasítását is magában foglaló címkéfelirat szövegét, illetve a toxikológiai besorolásra vonatkozó javaslatot is tartalmazza.

Az irtószerek engedélyezési eljárása hatástani és toxikológiai/ökotoxikológiai szempontból egyaránt megfelel a nemzetközi gyakorlatnak.

• Minősítés - forgalom

A **biocid rendelet** egy külön (**8. számú**) **mellékletben** az irtószerek forgalmazási kategóriáit (minősítését) és forgalmának teljes folyamatát (árusítás – beszerzés – szállítás – tárolás – felhasználás) részletesen szabályozza.

A minősítési kategóriák a veszélyes anyag rendeletnek megfelelően kerültek beépítésre, a forgalomra vonatkozó előírások pedig, részben módosítva és aktualizálva, részben az irtószerek rendeletnek, részben pedig az Óvórendszabálynak a folyékony és szilárd halmazállapotú vegyületekre vonatkozó utalásai alapján kerültek a mellékletbe.

• Felhasználás

A biocid rendelet az irtószerek felhasználására, és ezzel párhuzamosan az egészségügyi kártevők elleni védekezés tevékenységére vonatkozóan több, korábban vitatott kérdést egyértelművé tett.

Meghatározta a *szakképzett személyek* (egészségügyi gázmester, közegészségügyi járványügyi felügyelő, egészségőr-fertőtlenítő, egészségügyi kártevőirtó szakmunkás), a *szolgáltatás* (irtószerral más számára végzett egészségügyi kártevőirtás) és a *szolgáltató* (társas vagy egyéni vállalkozás keretében hi-

vatásszerűen egészségügyi kártevőirtást végző szakképzett személy) fogalmát.

A felhasználásra vonatkozóan előírta, hogy II. forgalmazási kategóriájú irtószert csak szakképzett személy, I. forgalmazási kategóriába sorolt irtószert pedig csak gázmeszter használhat fel.

Felsorolta azokat a tevékenységeket, amelyekkel kizárólag egészségügyi gázmeszter bízható meg: társas vállalkozás keretében az egészségügyi kártevőirtó tevékenység és a lakott területet érintő szervezett egészségügyi kártevőirtás (pl. városok patkány-, lakótelepek csótánymentesítése, légi járművel történő csípőszúnyog-irtás stb.) szakirányítása.

Rögzítette, hogy az irtószerek szakszerű és biztonságos felhasználásával kapcsolatos részletes előírásokat és azok értelmezésének kötelező érvényű szabályait a Tájékoztató tartalmazza.

3. Az OKI/OEK Tájékoztató

Mint erre már az előzőekben is utaltunk, korábban az OKI (és később az OEK is) jogszabály-tervezeteiben azt az álláspontot képviselte, illetve képviseli, hogy egy jogszabály érték- és időállóságát az biztosítja, ha az csak általános érvényű előírásokat rögzít, az időről-időre bekövetkező változásokat az ahhoz szorosan csatlakozó, a tudományos-technikai haladást folyamatosan figyelemmel kíséző, de hivatalos, kötelező érvényű és rendszeres időszakonként megjelenő kiadványok tartalmazzák.

Mivel az irtószerek engedélyezés előtti hatásvizsgálata, majd rendszeres ellenőrzése is az OKI feladatköre volt, így magától értetődött, hogy az irtószerek viszonylag gyors változását dinamikusan követő kiadvány elkészítése és megjelentetési kötelezettsége az OKI-ra hárult, amelyhez a Fertőtlenítéskutató-DDD-osztály, szinte megalakulásával egyidejűleg hozzáfogott.

Ehhez alkalmas előzményt jelentett „Az Egészségügyi Minisztérium Tájékoztatói a rovarok és rágcsálók elleni védekezésről” kiadvány-sorozatnak „Bánsági József, Makara György, Zoltai Nándor: Rovar- és rágcsáloirtószerek felhasználása – Övrendszabályok” című, 1962-ben kiadott 1. száma.

1966-1970. között jelent meg „Tájékoztató a felhasználható rovar- és rágcsáloirtó szerekről” címmel az 1-5. kiadás, majd (Koncz Ágnes közreműködésével) 1971-1990. között a 6-17. kiadás „Tájékoztató az engedélyezett rovar- és rágcsáloirtó szerekről és a felhasználás szakmai irányelveiről” címmel, amely a készítmények felhasználásának előírásaival és az egyes kártevőkre vonatkozó szakmai módszertani irányelvekkel egészült ki. A 18-26. kiadás viszont (Koncz Ágnes, Szlobodnyik Judit, Gálffy György, Zöldi Viktor együttműködésével) a napjainkban közzismert, véglegesen elfogadott címmel: **„Tájékoztató az engedélyezett irtószerekről és az egészségügyi kártevők elleni védekezés szakmai irányelveiről”** már a közegészségügyi hálózat feladatainak részletezésével kiegészülve, 1991-2008. között kezdetben rendszeresen, kétévenként, később viszont már időszakosan került kiadásra.

Napjainkban a Tájékoztató megjelentetési kötelezettsége jogszabályokon, így a járványügyi rendelet 39. § (1) bekezdésén, illetve a biocid rendelet 8. melléklete 6.23. pontjában foglaltakban alapszik, amely előírások kötelező érvénnyel rögzítik, hogy az engedélyezett irtószerek alkalmazásának lehetőségeit, szakszerű és biztonságos felhasználásával kapcsolatos részletes előírásait, azok értelmezésének kötelező érvényű szabályait, illetve az egészségügyi kártevők elleni védekezés szakmai irányelveit, az alkalmazható irtószereket és eljárásokat az OEK által időszakosan megjelentetett Tájékoztató tartalmazza.

[Zárójeles és sajnos idejétmúlt megjegyzés, hogy a hatályon kívül helyezett 90/2003. (VII.30.) FVM-ESZCSM együttes (élelmiszer-higiéniai) rendelet 1. mellékletének 2.17. pontja szerint: „A kártevők elleni védekezés szakmai irányelveit, az alkalmazható irtószereket és eljárásokat az OEK által időszakosan megjelentetett Tájékoztató tartalmazza.”]

A Tájékoztató naprakészségét teszi lehetővé, hogy az aktuális információkat – az újabb kiadvány megjelenéséig – az OEK Epidemiológiai Információs Hetilapjában (<http://www.oek.hu/epinfo> honlapon) rendszeres időközönként, négyhavonta közzé tesszük.

4. Jövőbeni feladatok

A jogszabály-alkotási tevékenység előtt – mint arról a Konferencián több előadó is beszámolt – a közeljövőben a következő feladatok vannak.

Az Övrendszabály pótlásaként – újbóli egyeztetést követően – elengedhetetlen a **„Kártevőirtásra alkalmas gázképző anyagok felhasználása”** című jogszabály kiadása. Ennek – az ÁNTSZ Budapest Fővárosi Intézetével, az akkori Országos Élelmiszer-biztonsági és Táplálkozástudományi, illetve az Országos Munka- és Foglalkozás-egészségügyi Intézettel, valamint a MEGE-vel közösen kialakított – tervezetét ugyanis az OEK az OTH egyetértésével már 2005-ben az Egészségügyi Minisztériumhoz felterjesztette.

A 2009. évi LVI. törvény konkrétan pedig két témakört határoz meg.

A 222. § szerint a 2000. évi XXV. (kémiai biztonsági) törvény keretében el kell készíteni az egészségügyi gázmeszteri tevékenység folytatásának részletes feltételeit, az e tevékenységre jogosító engedély kiadásának rendjét, a nyilvántartás személyes adatot nem tartalmazó adattartalmát, a nyilvántartás vezetésére vonatkozó részletes eljárási szabályokat és az előírt kötelezettségek be nem tartása esetén alkalmazandó jogkövetkezményeket. A készülő jogszabály azonban (az egészségügyi gázmeszteri tevékenységen túlmenően kiterjed az **egészségügyi kártevőirtó tevékenység teljes kérdéskörére**, illetve **e tevékenység engedélyezésének részletes szabályozására**. [Ez a jogszabály lenne hivatott a **32/2008. (VIII.14.) EüM rendelet**tel 2008. augusztus 15-től hatályon kívül helyezett **17/2005. (V.19.) EüM rendelet** pótlására.]

A 22. § szerint pedig, a tisztiorvosi törvényhez kapcsolódóan, a **szúnyogirtószerek légi úton történő környezetbe juttatásának feltételeit**, az egészségügyi államigazgatási szerveknek teljesítendő bejelentések és az engedélyezési eljárás részletes szabályait kell jogi keretbe foglalni.

Előadásunkban és annak alapján készült jelen közleményünkben bemutattuk, hogy az egészségügyi kártevők elleni védekezés elrendelésére, illetve korábban az irtószerek, később pedig a biocidok forgalmára (árusítás – beszerzés – szállítás – tárolás - felhasználás területén) az OKI/OEK jogszabály-alkotó tevékenysége a szakmai követelményeknek megfelelt. A Tájékoztató elkészítése, rendszeres időközönkénti megjelentetése, majd kötelező alkalmazásának jogszabályi rögzítése az irtószerek/biocid termékek hatékony és veszélyt kizáró módon történő alkalmazását tette és teszi lehetővé.

Hálásak vagyunk mindazoknak, akik támogatják a jogszabály-alkotásunkat meghatározó alapelvek évtizedeken át történő maradéktalan érvényesülését, akik lehetővé tették a jogszabályok megjelentetését és mindenkor pártfogolták a szükséges módosításokat.

Ehhez az Egészségügyi Minisztériumban Adamis Géza és Kátay Aladár (és az 1960/1970-es évekbeli Jogi osztályról Csathó Endre), később részben a Minisztériumban, majd az Országos Tisztifőorvosi Hivatalban Vass Ádám, Lázár István, John Anna és Ócsai Lajos, az Országos Közegészségügyi Intézetben Rudnai Ottó és Dömök István, az Országos Epidemiológiai Központban pedig Straub Ilona és Melles Márta egyetértése és hathatós segítsége nélkülözhetetlen volt.

Elődeink olyan jogszabályokat hagytak ránk, amelyek megfelelő háttérrel teremtettek e szakterületen elért, nemzetközi elismerést is kiváltó eredményeinkhez és lehetővé tették, hogy azokat folyamatosan a kor követelményeire igazíthassuk. Ezért nekünk is kötelességünk, hogy az utánunk jövő generáció számára korszerű, a nemzetközi követelményeknek is megfelelő jogi háttérrel biztosítsunk.

Jelen közlemény első szerzője a Szövetség hallgatóságától az általa megtartott 16. előadásával, megköszönve az iránta tanúsított figyelmet és vitakészséget, előadóként elköszönt.

Azonban tiszteleti tagként sem a Szövetségtől, sem a „Kártevőirtás”-tól nem vesz búcsút, és amíg erre módja nyílik, részben a Konferenciák hallgatójaként, részben további közlemények esetleges társszerzőjeként továbbra is kifejezi együttműködési készségét.

dr. Erdős Gyula,

dr. Szlobodnyik Judit, Zöldi Viktor

Országos Epidemiológiai Központ,
Dezinfekciós és Deratizációs Osztály
(Elhangzott a Magyar Kártevőirtók Országos Szövetsége XIX. Országos Konferenciáján,
2009. szeptember 23-án, Balatonfüreden)

Confederation of European Pest Control Association

Tisztelt CEPA tagok!

Csaknem fél év telt el a júliusban írott előző levelem óta, és egyre közeledek a 2009-es év végéhez. Szeretnék rövid naprakész tájékoztatást adni a CEPA fejlődéséről, az általunk tett kezdeményezésekről, valamint az előttünk álló kihívásokról.

1. A tagok véleményével kapcsolatos felmérés

A felmérés eredményét Patrick Verne és Richard Strand állította össze, és azt az Igazgatóság novemberi ülésén mutatták be. Először is szeretném megköszönni valamennyiüknek a részvételt (a nemzeti szövetségek 100 %-a) és azt az értékes hozzájárulást, amelynek révén én és igazgatósági munkatársaim igen tiszta képet kaptunk a CEPA-val kapcsolatos véleményekről és elvárásokról.

Másodsorban az alábbiakban foglalom össze a felmérés alapján szerzett általános benyomásaimat:

- Önök elismerik a CEPA által az elmúlt 4 évben tett fejlődést,
- Önök jó visszajelzést adtak számunkra a javítandó területekre vonatkozóan,
- Önök felhívják a figyelmet néhány kulcsfontosságú területre és kérdésre, amelyekkel különösen foglalkozni kell.

A felmérés során a valamennyi nemzeti szövetségtől és a nemzetközi tagoktól kapott javaslatok áttekintése közben teljesen nyilvánvaló következtetéseket vontunk le, illetve meghatároztuk, hogy milyen témákkal kell a CEPA-nak foglalkoznia.

Ebből a célból egy 3 éves stratégiai tervet készítettem a CEPA számára, amely 2012-ig vázolja a legfontosabb tevékenységeket és prioritásokat. Ez a terv még alakulóban van, és megbeszélés tárgyát képezi az Igazgatósággal. Remélem azonban, hogy még jóval az április

22-23-i budapesti Közgyűlésünk előtt véglegesíteni tudom majd.

2. Globális párbeszéd

Nyár végén és ősszel konstruktív párbeszédet folytattunk a többi kontinens regionális kártevőirtó szövetségeivel, például az NPMA-val (Észak-Amerika), a FAOPMA-val (Ázsia és Óceánia) és a COPLAG-gal (Latin-Amerika). A megbeszélések célja az volt, hogy lássuk, hogyan tudnánk erőnket egyesíteni a globális kártevőirtási kérdések megvitatásával, feltételezve, hogy számos (de nem minden) probléma és kihívás azonos; csakúgy, mint a megoldások, és hogyan tudjuk megosztani ezeket az ismereteket valamennyiünk javára az egész Földön.

E megbeszélések eredményeként az NPMA márciusban egy második Global Summit találkozót fog szervezni, ahol az egész világ – ideértve Európát is – képviselői jelen lesznek. Remélem, hogy ez egy eredményes esemény lesz, amely további ötleteket és irányokat adhat a CEPA számára arra nézve, hogyan tudjuk támogatni a fejlődést „az Európai Kártevőirtó Ipar minőségének és növekedésének biztosítása érdekében”.

3. CEN projekt

Amint azt Önök is látták, Sergio Urizio és Rob Fryatt már mindannyiunknak szétküldött egy terjedelmes információs csomagot. Remélem, hogy azt gondosan áttanulmányozták, tudják, hogy mit jelent és hogy milyen közeledési lépéseket kell tenniük a nemzeti szabványügyi szerv felé saját országukban.

Mi, a CEPA Igazgatósága hamarosan egy fontos döntést kell, hogy hozzunk, és javaslatot kell tennünk, hogy ki legyen az elnöke az Európai Technikai Bizottságnak, ahol a CEN szabványok rövidesen kidolgozásra és megvitatásra kerülnek. A jelenlegi helyzet úgy áll, hogy három megnevezett jelöltünk van a pozícióra, és jövő év január 12-i ülésünkön véglegesen kijelölésre kerül az elnök. (A szerk. megjegyzése: időközben Rob Fryatt lett megválasztva.)

Amennyiben kérdésük, észrevételük vagy egyéb gondolatuk van ezzel a CEPA számára igen fontos lépéssel kapcsolatban, kérem, hogy január 12-e előtt tudassák velem. Ezen időpontot követően a CEPA hivatalosan útjára indítja a CEN projektet.

4. Kommunikáció

Amint azt az előző levélben ígértem, a tisztségviselők és a tagjaink kö-

zötti negyedéves párbeszéd megvalósult. Személy szerint én kevés, de nagyon hasznos telefonbeszélgetést folytattam lengyelországi, dániai, írországi és franciaországi kollégáimmal. Bátorítom Önöket, hogy használják ki ezt a lehetőséget arra, hogy egész Európában tovább erősítsék a CEPA tagok közötti belső kommunikációt.

Igazgatósági üléseink után, illetve amikor egyébként szükséges, Rob Fryatt rendszeresen küld hírleveleket, illetve épp most dolgozik a CEPA honlap megújításán. Bár egy kicsit el vagyunk késve, ez elengedhetetlenül szükséges a CEPA arculatának és hozzáférhetőségének javítása érdekében. A cél az, hogy az új honlap januárban elindulhasson.

Végezetül azt is meg kell említenem, hogy ír tagszervezetünk, az IPCA és annak elnöke, Brendan Ryan meghívta az Igazgatóságot Dublinba. Nagyon hasznos volt számunkra az IPCA tagokkal folytatott közvetlen párbeszéd annak érdekében, hogy jobban megértjük azokat a körülményeket és kihívásokat, amelyekkel mindennapi tevékenységük során szembesülnek.

Így aztán 2009-ben találkoztunk mind a cseh, mind az ír kártevőirtó szakma képviselőivel, és a CEPA a jövőben is úgy tervezi, hogy minden második igazgatósági ülését Brüsszelen kívül tartja majd. Ha szeretné, hogy az Ön országa is bekerüljön a határidőnaplónkba, értesítsen bennünket, és megvizsgáljuk, hogyan és mikorra tudjuk ezt betervezni.

5. Lobbi tevékenység

Július óta a CEPA a brüsszeli közösségen belül több fontos ülésen vett részt, amelyekben főként Rob Fryatt képviselt bennünket és/vagy tartott előadásokat a CEPA-ról, szerepünkről és a prioritást élvező projektekről, mint amilyen a CEN. CEN projektünk bemutatására került például az egyik számunkra fontos cél-EU igazgatóság, a DG Enterprise képviselőinek.

Ez a bemutató a hallgatóság körében azt a benyomást keltette, hogy a CEPA egy olyan proaktív és modern szakmai szövetség, amely valamennyi európai polgár egészsége és higiéniája érdekében alapvető fontosságú. Az említett találkozó óta a CEPA már három újabb megkeresést kapott, hogy további vitafórumokhoz csatlakozzon.

6. Mi várható 2010-ben?

Nos, hamarosan itt az új év, ami a CEPA számára néhány érdekes projekt

és kihívást jelent majd. A teljesség igénye nélkül szeretnék ezek közül néhányat megemlíteni a következő fél évre:

- a CEN projekt a formalitás szakaszából a „szabvány kidolgozása” üzemmódba jut,
- a Global Summit és következményei, illetve a további lépések Európa számára,
- a CEPA új vezérigazgatójának kérésése, illetve május 1-vel történő kinevezése,
- Europest rendezvény és közgyűlés Budapesten.

A CEPA határidőnaplójában tehát már sok minden szerepel, de ez még mindig nem éri el teljesen a fentebb említett felmérésben az Önök által kifejezett elvárások és törekvések szintjét. Egyértelmű számomra, hogy ahhoz, hogy a CEPA azt nyújtsa, amit Önök, a tagok elvárnak, felül kell vizsgálnunk a pénzügyi költségvetést és a rendelkezésre álló forrásokat.

Jelen levéllel arról is szeretném tájékoztatni Önöket, hogy pénztárosunk, Rainer Gsell kezdeményezésére négy nemzeti szövetség – a német, a francia, az olasz és az angol – önként egyenként 5.000 EUR-os pótlólagos hozzájárulást nyújtott a CEPA-nak. A CEPA nevében szeretném megköszönni az érintett szövetségeknek ezt a „beruházást”, amely a CEPA-ba, illetve konföderációnk fejlődésébe vetett bizalmat mutatja.

Bár ez egy jó kezdés, nem elég azonban az Önök által a CEPA-tól kért összes elvárás/feladat megvalósításához, ideértve a minőségi akciókat, információkat és lobbitevékenységet. A CEPA tagjaként, Önöknek arra is fel kell készülniük, hogy az elkövetkező években a jelenleginél többet investáljanak. Az, hogy mennyit és mikor, azt követően kerül majd tisztázásra, hogy az Igazgatóság kialakította a CEPA 2010-2012. évekre vonatkozó stratégiai tervével kapcsolatos végleges álláspontját. Ezt aztán a budapesti CEPA közgyűlésen terjesztjük majd Önök elé végső döntésre.

Érdeklődéssel várom, hogy ott találkozzam Önökkel. Addig is, kellemes karácsonyt és sikerekben gazdag boldog új évet kívánok Önöknek, családjuknak és barátainak 2010-re.

Stockholm, 2009. 12. 16.

Üdvözlettel

Gunnar Åkerblom
CEPA elnök

(Fordította: Varga István)

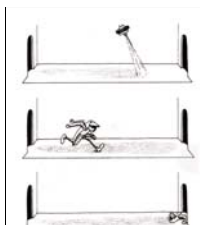
ROVARIRTÓSZEREK ALKALMAZÁSA: ELMÉLET ÉS GYAKORLAT

A modern kártevőirtó berendezéseket a jól képzett és nagy gyakorlattal rendelkező szakemberek számára, a lehető legprecízebb alkalmazás érdekében fejlesztették ki. A permetező tartályok szórófejei úgy vannak kiképezve, hogy legyezőszerűen juttassák ki a folyadékot sima felületre a mászó rovarok elleni alkalmazás során; a csalétek kijuttató pisztolyok úgy készülnek, hogy egyenletes gél csalétek mennyiséget juttassanak ki minden egyes alkalommal, amikor a kezelést végző meghúzza a ravaszt; a ködképző berendezések (foggerok) pedig olyan cseppkibocsátási méretre állíthatók be, amelyek pontosan az adott repülő kártevők ellen a leghatásosabbak. A megfelelő szórófeje, vagy precíziós csalétek kijuttató pisztoly, illetve szabályozható fogger alkalmazása fontos a hatékonyság érdekében, valamint hogy ne pocsékoljuk a rovarirtószert – ezáltal ne növekedjék a költség.

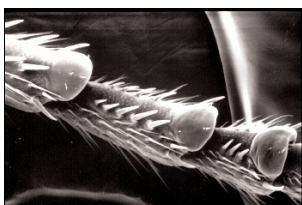

Folyadék permetezés

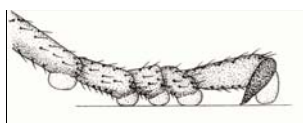
A folyadék permetezés célja, hogy száraz rovarirtószert maradványt hozzon létre a sima felületen (akár kül-, akár beltéren). A fertőzött rejtekhelyekhez közeli felületek kezelésével lehetővé válik, hogy az ott elhaladó célkártevő a halálos adag irtószert a lábain keresztül magához véve néhány órán belül elpusztuljon.

A konyhai csótány a lábain lévő apró párnáskákkal érintkezik a felülettel. A párnáskákon lévő apró tövis, valamint a csótány lábán lévő, nagyobb tövis – amelyek közel esnek a párnáskákhöz – felkaparják a felületről és egyben hordozzák is a cseppekből hátramaradt száraz rovarirtószert. A rovarirtószert átjut a párnácska puha felületén, bekerül a csótány testébe, és amint ott van, halálos csapást mér a rovar idegrendszerére.

A leghatékonyabb alkalmazási módszer egy szórás minta kialakítása a felületen, nem pedig a felület teljes „eláztatása”. Amikor a csótány áthalad ezen a megszáradt mintázaton, halálos mennyiségű irtószert vesz fel a lábaival. A csótány számára már 30-100 cseppecskével történő érintkezés halálos lehet – ezért szükséges a felületet „eláztatni”.

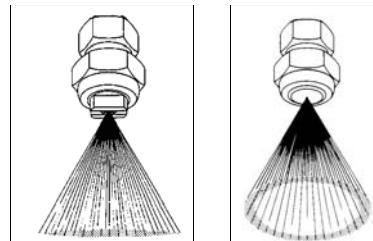
A modern, legyezőszerű kijuttatásra képes szórófeje kifejezetten a professzionális kártevőirtásban történő használatra lett kifejlesztve; akár kül- vagy beltéren, mind függőleges, mind vízszintes felületre képes a cseppeket felvinni. Ez a legtakarékosabb és leghatékonyabb szórófeje a háztartási rovarirtó szerekhez. A tölcészerű kijuttatásra képes szórófeje a mezőgazdaságban használatos, kifejezetten növények kezelésére. Ez nem költségkímélő a háztartási rovarirtó szerekhez, mivel túl sok irtószert használ fel.

Következtetés:

- A folyadékkal történő kezelés célja egy szórás minta kialakítása a felület „eláztatása” nélkül.
- A tölcészerű kijuttatásra alkalmas szórófeje alkalmazásának eredménye a túlzott mennyiségű irtószert az a felületen, ami pocsékolja az irtószert és megnöveli a költségeket.

Csalétek alkalmazása

A rovarirtó csalétek alkalmazásának célja kívánatos táplálék elhelyezése a fertőzött területen belül (mint pl. a konyha) számos helyen. A csótányok véletlenszerű, élelmiszert felkutató mozgásuk során meg fogják találni a csaléteket. A csalétek nem tartalmaz attraktánst, ezért az a leghatékonyabb, ha a csalétket a fertőzött rejtekhelyek közelébe helyezzük el.

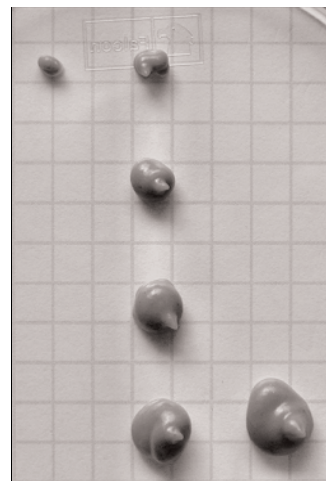

Költséghatékony megoldás, ha mindig ugyanakkora mennyiséget alkalmazunk (jellemzően 1/4 vagy 1/2 gramm) a fertőzött terület minden pontján. A nagy mennyiség (pl. 1 gramm vagy több) alkalmazása felesleges és megnöveli a költségeket. A professzionális kártevőirtásban alkalmazott leghatékonyabb csalétek kijuttató pisztolyok azok, amelyek úgy szabályozhatók, hogy egyenletes mennyiséget juttatnak ki az adagolókar minden egyes megnyomásakor. 1/4 vagy 1/2 gramm csalétek nagyszámú csótány imágót és nimfát képes elpusztítani. A legjobb sok kicsi csalétek „pöttyöt” kihelyezni (az alkalmazási utasításnak megfelelően) egy fertőzött konyhában, semmint néhány nagy (1 gramm vagy még nagyobb) „pöttyöt”. A nagyobb mennyiségű csalétek kihelyezése pazarlás és megnöveli a költségeket.

Következtetések:

- A csalétek alkalmazásának célja, hogy kis mennyiségű (toxikus) táplálékot helyezzünk el a fertőzött területen; a csótány vagy a hangya véletlenszerű mozgással fogja megtalálni a csalétket.
- Nagy „pöttyök” kihelyezése a hatékonyságot nem fokozza, nem fog több kártevőt elpusztítani, csak a költséget növeli meg.

Hangya csalétek: A tipikus hangya csalétek formuláció alacsony koncentrációjú rovarirtószert tartalmaz. Az elvárás az, hogy a hangya egy kis mennyiségű csalétket vegyen magához, amit megoszt más dolgozókkal, valamint végső fokon a kolónia királynőjével is. Néhány hét után a királynő elpusztul, mivel testében halálos irtószert dózis halmozódik fel. A királynő nélkül pedig a kolónia is kipusztul. A csalétek általában nem pusztítja el a dolgozókat azonnal, és olyan helyre kell kihelyezni, ahol azok megtalálják – közlekedési útvonalukhoz közel, vagy ahol a legtöbb dolgozót látták.

Ködképzés

A ködképzés vagy ULV alkalmazásának célja, hogy (cseppek formájában) kis mennyiségű irtószert juttassunk ki a levegőbe rövid időre, a repülő kártevők irtása céljából. A ködképzés nem alkalmazható irtószert maradvány felületen történő létrehozására mászó rovarok (pl. csótány) irtása céljából mert a cseppek túl aprók.

Kis cseppek: Nagyon kicsi, 5 mikron vagy még kisebb méretű cseppek alkalmazása

1) veszélyes lehet a dolgozóra, mivel a légzés során bekerülhet a tüdőbe,

2) nem fogják elpusztítani a kártevőt, mivel kis mennyiségű folyékony irtószert tartalmaznak,

Ilyen kicsi cseppek alkalmazása csak az irtószert pazarolja, megnöveli a költséget és nem nyújt védelmet.

Nagy cseppek: A nagy cseppek – mint pl. 50 mikron-os – alkalmazása nem hatásos, mivel:

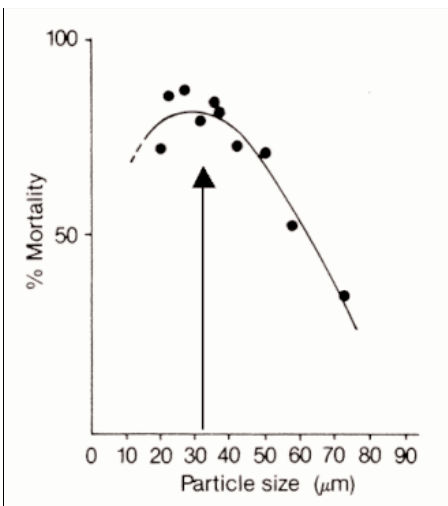
1) nem maradnak elég ideig a levegőben ahhoz, hogy kontaktusba kerüljenek a repülő rovarokkal,

2) nem hatolnak be a résekbe és repedésekbe, ahol a kártevők megbújhatnak.

A nagy cseppeket nem szállítják a légáramlatok, és gyorsan lehullanak a talajra. Pazarolják az irtószert, megnövelik a költséget, és nem pusztítják el a repülő rovarokat.

Házilegys irtás: A házilegys zárt térben történő irtására a leghatékonyabb a 30-35 mikron méretű cseppek alkalmazása. Ezek mintegy egy percig tartózkodnak a levegőben, amely elég hosszú idő ahhoz, hogy érintkezzenek a házilegyssegekkel, és elegendő irtószert tartalmaznak a házilegys elpusztításához.

Szúnyogok és gyümölcslegys: Ezek ellen a kártevők ellen a leghatékonyabb a 16-20 mikron-os cseppméret. Ezek mintegy négy percig tartózkodnak a levegőben, és elegendő folyékony irtószert tartalmaznak a szúnyogok és gyümölcslegys elpusztításához.

Dr. Wm. H Robinson

B&G Equipment Co., USA

(Elhangzott a MaKOSZ XIX. Országos Konferenciáján,
2009. szeptember 24-én, Balatonfüreden.)

Fordította: Németh Mária)

Olvasói levél...

**„Tisztelt Vogronics László
Főtitkár Úr!**

Sokat gondolkoztam, hogy legyen a továbbiakban.

Úgy döntöttem, hogy MAKOSZ tagsági viszonyomat megszüntetem, mivel vállalkozásomat is befejezem.

Tisztelt Főtitkár Úr! Örömmel vettem részt ebben a munkában, igyekeztem a feladatomat magas színvonalon teljesíteni. Fontos volt számomra, hogy az évenkénti kongresszusokon megjelenjek, így első kézből tudomást szerezzek minden kártevőirtással kapcsolatos eredményről, az újabb vegyszerekről és azok használatáról, a fontos magyarországi, illetve világ eseményekről, stb. Az idő azonban múlik..., és férjem lelkes támogatása hiányában az esedékes vizsgám sem szándékozom letenni, illetve megújítani. Kérem, adja át tiszteletteljes üdvözlétem dr. Bajomi Dániel elnök úrnak.

Az esedékes tagdíjamat, – igaz, kissé késve – még átutalom.

Üdvözlettel:

Szitóné dr. Malik Erzsébet”

A felelősség biztosításról...

A MaKOSZ XIX. Országos Konferenciáján, Balatonfüreden, előadás hangzott el a vállalkozások felelősségbiztosításának lehetőségeiről. A Szövetség a program összeállításakor úgy gondolta, hogy igen sok kártevőirtó vállalkozás nem rendelkezik a tevékenységére vonatkozó felelősség biztosítással. Ezért, egy a hazai piacon működő jó nevű biztosítási brókercéget kért fel – a HM Plus P Kft. képviselőjét, Holczhauzer Ferenc alkusz urat –, hogy adjon tájékoztatást a különböző biztosítási formák lehetőségeiről. A Szövetség arra kérte az előadót, hogy előadása keretén belül egy olyan kedvező ajánlatot mutasson be, amelyet a tagság szívesen fogad.

Minden vállalkozás tevékenysége során kárt okozhat – a Ptk. szerint, aki másnak kárt okoz, köteles megtéríteni –, ekkor nyújthat segítséget a felelősség biztosítás, amely többféle lehet.

A felelősség biztosítási szerződés fedezetet nyújt egyrészt a szerződésen kívüli, idegennek okozott kárért, másrészt a szerződésen belüli, a megbízónak okozott kárért, továbbá az alkalmazottak által elszenvedett munkahelyi balesetért, valamint a felhasznált, vagy gyártott, forgalmazott anyagok által okozott kárért vagy a környezet szennyezésért. Az alvállalkozók által okozott kárért is a vállalkozás tartozik felelősséggel, amire szintén megoldás lehet a felelősség biztosítás. Legyen mindez vagyoni, nem vagyoni, dologi, avagy személyi sérüléses kár. Egyre gyakoribb, hogy a megbízó, a megrendelő is kéri, sőt követeli a felelősség biztosítás meglétét.

A biztosítás nagy előnye, hogy a díjának nagysága a vál-

lalkozás éves költségvetésében előre tervezhető és kiszámítható. Ezzel ellentétben egy esetleges károkozás anyagi kártérítési kötelezettsége nem kiszámítható. Ezáltal annak nagysága jelentős nehézséget okozhat a vállalkozásnak. Mindezek a váratlanul nagy kártérítési kötelezettségek kiválthatók a felelősség biztosítással, vagyis a kár megtérítése során a biztosító a képviselő.

A gazdálkodó szervezetek bármikor kérhetik érvényben lévő biztosítási szerződéseik felülvizsgálatát olyan biztosítási tanácsadó cégtől, amely a PSZÁF Biztosítási Felügyelet által be van jegyezve.

Ha a vállalkozásnak nincs biztosítása, akkor érdemes figyelembe venni, hogy a konferencián elhangzott ajánlat a biztosítási piacon szereplő díjakhoz és a meglévő aktuális biztosítási díjakhoz hasonlítva is nagyon kedvező, hiszen ez a MaKOSZ tagjaira vonatkozik és ezáltal jelentős kedvezményt tartalmaz.

„Minden más, pl. vagyoni-, casco-, lakás-, kötelező felelősség biztosítás, stb. megkötésében is tudunk segíteni.” - jelentette ki az előadó. A gépjármű kötelező felelősség biztosítás díjának vizsgálata az év végén aktuális lehet, amely a szerződés készítőjének honlapján kényelmesen ellenőrizhető, vagy akár – szintén a honlapon – biztosítót is lehet váltani.

Holczhauzer úr érdeklődés esetén, készséggel áll rendelkezésre a (1) 460-0310-es telefonszámon, a (1) 460-0311-es fax számon, vagy a 06-20/9566-429-es mobilszámon. Elérhető továbbá a zotabt@t-online.hu e-mail címen, illetve a www.biztositasok.hu weblapon keresztül is.

Helyesbítés:

A KÁRTEVŐIRTÁS XVI. évfolyam 2. számában (2009. december) az Év végi számadás cikkben meghivatkozott 32/1997. (X.28.) NM rendelet visszavonásra került. Helyette a 2/2004. (XI. 17.) EüM rendelet az **egészségügyi szolgáltatók és működési engedélyük nyilvántartásáról**, valamint az **egészségügyi szakmai jegyzékről** szóló rendelet hatályos, amelyik szintén nem sorolja fel az egészségügyi gázmestert és az egészségügyi kártevőirtó szakmunkást.

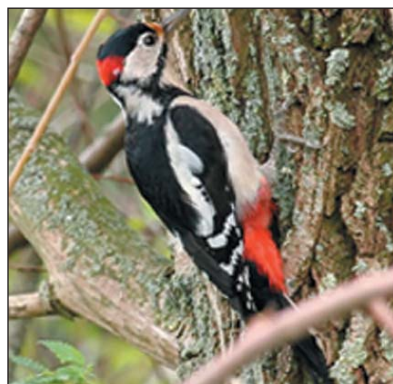
HÍREK, CIKKEK A HAZAI SAJTÓBÓL

FIGYELŐ – 51. szám, 2009. december 17-22.

Harkálytámadás ellen

Tovább bővült az urbanizálódott és rendszeres kárt okozó állatfajok listája. A patkány, a galamb, a nyest és a róka után mostanában a harkályok is nemkívánatos szomszédokká váltak.

Az utóbbi időben ugyanis alaposan megnőtt a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesülethez (MME) bejelentett olyan esetek száma, amikor harkályok házakat rongáltak meg. A harkályok természetes élettere a fatörzsek és faágak világa, amit táplálkozó- és szaporodó helyként is használnak. E madarak vésőszerű csőrük és testhosszuk akár kétharmadát is elérő „szálkás” végű nyelvük segítségével könnyen hozzáférnek a fában élő lárvákhoz, de szinte bármilyen más anyagot is „megmunkálnak” – így újabban a házak falát is.

A megfigyelések szerint a madarak a természetes életterükön, erdős területen található épületeket károsítják, méghozzá azokat, amelyeket Nikecell hőszigeteléssel láttak el. Az MME szakértői szerint a legvalószínűbb ok az, hogy a harkályok jelző-hangadásra használják a házakat, ugyanis az akár több száz négyzetméter felületű szigetelt

vakolatok egy óriási dobként működnek – és a harkályok számára a kopácsolás a területük megjelölésének egyik módja is. Orbán Zoltán, az MME munkatársa szerint viszont előfordulhat az is, hogy költőodút is vájnak a falakba – mivel az kevesebb munkával kialakítható, mint a faodú, s meleg és száraz. A vakolatban lévő mész és cement ráadásul ásványi anyagok forrása is, amit a madarak egyébként a földből csipegetnének ki a természetben.

Az MME szerint a biztos védekezés az, ha a szigetelést olyan vakolattal takarják be, amelyet a madarak nem tudnak megbontani. Ezért a BME Építőmérnöki Karával együttműködve olyan tartós megoldást keresnek, ami építéstechnológiailag nem bonyolult, s nem is túlzottan költséges. Például üvegszálal vagy fém rabichálót helyeznének a vakolat alá, de tervezik olyan próbaelemek kihelyezését is, amelyeken a szigetelést vastagabb vakolattal fedték be. A harkályok ugyanis nagyon vigyáznak csőrükre, legértékesebb eszközükre: ha néhány koppintásból arra következtetnek, hogy a felület túl kemény, azonnal odébb állnak. A harkálybarát védekezés megtalálása azért fontos, mert összes fajuk természetvédelmi oltalom alatt áll.

MTI Hírek, 2009. december 30.

Ismeretlen csótányalfajt találtak amerikai diákok

Vélhetően új csótányalfajra bukkant két manhattani középiskolás a kezük ügyébe került DNS-minták elemzése közben -

jelentette az amerikai National Public Radio hírportálja (www.npr.org).

A Trinity School végzős diákjai, Brenda Tan és Matt Cost mintegy kétszáz élelmiszer- és más biológiai mintát gyűjtött össze, hogy elemezzék azok DNS-ét.

Néhány élelmiszerről kiderült a DNS-eredmények alapján, hogy nem azt tartalmazták, amit címkéjük jelzett. Az állítólagos juhsajt például tehéntejből készült, a szárított cápaúsról pedig kiderült, hogy valójában nílusi sügér.

Ennél is érdekesebb eredményt hozott egy manhattani Felső West Side-i lakásból származó csótány DNS-ének elemzése. A diákok megállapították, hogy az mintegy 4 százalékkal tér el a DNS-adatbázisokban található referenciától, márpedig egy fajon belül jellemzően csak 1 százaléknyi a különbség - mondta Tan.

A diákkutatók most csótányspecialistát keresnek, aki segít azonosítani a rovar. Az amatőr biológusok tanulmánya - melyet az Amerikai Természetudományi Múzeum és a Rockefeller Egyetem támogatott - részletesebben a BioScience című szaklap januári számában jelenik meg.

origo.hu, 2010. január 12.

Új vírus: vigyázzunk az elhullott vadmadarakkal!

Az elmúlt két évben egyre jobban terjed Magyarországon egy korábban nálunk ritkának számító kórokozó, a nyugat-nílusi vírus. Az elsődlegesen vadmadarakat, lovakat és embereket veszélyeztető vírust szúnyogok terjesztik, és valószínűleg vándormadarakkal került Magyarországra.

A megvizsgált elhullott madarak többsége héja (ld. kép) volt.

A vírus terjesztői alapvetően szúnyogok, elsődleges gazdái pedig a vadmadarak, melyekben sokszor tüneteket sem okoz, így azok probléma nélkül viszik magukkal vándorlásaik során. Az emberekben lázas panaszokat, izomfájdalmat, remegést, torokfájást, fejfájást, hátfájást okozhat. Súlyosabb esetekben a madarakban, lovakban és emberekben is agy- és gerincvelő-gyulladás alakulhat ki. A kórokozót a szúnyog vérszíváskor veszi fel a madárból, s minél melegebb az idő, annál hamarabb válik maga is fertőzővé. Ilyenkor a későbbi vérszívások során a nyálával együtt fertőzi meg az állatot.

HÍREK, CIKKEK A HAZAI SAJTÓBÓL

Vírustörténelem

Az úgynevezett flavivírusok közé tartozó nyugat-nílusi vírus (West Nile Virus, röviden WNV) nevét onnan kapta, hogy 1937-ben egy Uganda nyugat-nílusi tartományában élő, lázas beteg nő véréből mutatták ki először. Néhány évtizeddel később már Európában is megtalálták, Magyarországon az 1960-as években azonosították először. A '90-es évek végén többek között Romániában és Oroszországban alakult ki járvány, amely halálos áldozatokkal is járt. Az Egyesült Államokban elsőként New Yorkban ütötte fel a fejét 1999-ben, s az amerikai és izraeli vírustörzsek hasonlósága alapján azt gyanítják, hogy egy Izraelből az USA-ba tartó utas vagy a repülőre feljutott szúnyogok közvetítésével juthatott oda. Egy évvel később már 12 államban jelen volt a vírus.

Hullámokban fertőz

Franciaországban megfigyelték, hogy a vírus az 1970-es évekbeli megjelenése óta jellemzően 3-4 évente okoz járványt a lovakban. A ciklikusság oka az lehet, hogy első évben a fogékony állatok és emberek átesnek a fertőzésen, s a következő években a kialakult immunitás miatt kevesebbeket fertőz meg a kórokozó. Néhány év múlva azonban ismét lesznek olyan egyedek, akik korábban még nem találkoztak a vírussal, így az megbetegítheti őket.

Hazai terjedés

Annak ellenére, hogy Magyarországon már 50 évvel ezelőtt kimutatták a vírust, csak 2003-ban okozott először tüneteket egy 3600 egyedből álló alföldi libaállományban, ahol végül az állatok 14 százaléka elpusztult. Ugyanakkor emberi megbetegedéseket is regisztráltak. A vizsgálatok alapján a kórokozó azzal a vírustörzsszel mutatott hasonlóságot, ami korábban Európa más részein is felbukkant.

2004-ben ismét megjelent a vírus, ekkor két, az ország délkeleti régiójából származó héjából mutatták ki. Ez a vírustörzs azonban a nyugat-nílusi vírus egy másik genetikai vonalához tartozott, amit korábban Afrikán kívül még nem különítettek el, és csak a Szaharától délre eső területeken, valamint Madagaszkáron mutattak ki. A következő években csak szórványos eseteket regisztráltak, majd 2008-ban a vírus robbanásszerű terjedésnek indult, részben a szúnyogok és a kórokozó számára is kedvező időjárási viszonyok miatt. A megvizsgált elhullott madarak többsége héja volt, melyek zömét solymászok tartották, akik az állataikat többnyire galambokkal etetik, így elképzelhető, hogy a ragadozómadarak ezek közvetítésével, a közös tartás során vagy elfogyasztásukkal fertőződtek meg. 2008 augusztusában és szeptemberében 14 emberi megbetegedést is regisztráltak. Emberekben ugyanis többnyire nyár végén bukkan fel a vírus, amikor a madarak megkezdik vonulásukat a telélőhelyekre, s ilyenkor a szúnyogok kénytelenek más fajkból vért szívni.

Vigyázzunk az elhullott vadmadarakkal

Hazánkban a vírus monitorozásával (nyomon követésével) a Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Karán foglalkoznak, jelenleg is több vizsgálatot folytatnak mind a vadmadarak, mind a lovak fertőzöttségére vonatkozóan. Dr. Bakonyi Tamás, a kar docense az [origo]-nak elmondta, hogy a hazai

fertőzött emberek mindegyike maradandó elváltozások nélkül meggyógyult. A kórokozót szerinte a kullancsencephalitis vírushoz lehetne hasonlítani, amely rokona a nyugat-nílusi vírussal.

“Kullancsencephalitis esetek jóval nagyobb arányban fordulnak elő Magyarországon, évente körülbelül százszor, ugyanakkor a kullancscsípések gyakorisága kisebb, mint a szúnyogcsípés, valamint a kullancsencephalitis vírus ellen van vakcina, míg a nyugat-nílusi vírus ellen nincs. Szóval a nyári-őszi időszakban sok embernek van esélye a fertőződésre, de szerencsére a tünetekben megnyilvánuló megbetegedés emberekben is ritka. Ezért a veszély valós, érdemes tudni róla, de pánikot kelteni nincs értelme.”

A szakember szerint valószínűleg a véletlen műve lehet, hogy nálunk a távolabbi, kettes genetikai vonal jelent meg, amelyet az Afrikából visszatérő vándormadarak hozhattak magukkal. Kérdésünkre elmondta, hogy az elhullott madarak nem jelentenek komoly veszélyt az emberekre, mivel a vírust jellemzően szúnyogok terjesztik. “Ugyanakkor nem árt az elővigyázatosság, ezért ha valaki elhullott vadmadár tetemére lel, akkor vagy értesítse az illetékes természetvédelmi vagy állategészségügyi hatóságot, vagy kellő óvatossággal, gumikesztyűben, nylonzacskóval gyűjtse be a tetemet, és a megtalálás helyének és idejének feltüntetésével juttassa el a Magyar Madártani Egyesülethez, a természetvédelmi vagy állategészségügyi hatósághoz, vagy akár közvetlenül az Országos Állategészségügyi Intézetbe, illetve az ÁOTK Járványtani és Mikrobiológiai Tanszékére. Ez egyébként nemcsak a nyugat-nílusi vírus, hanem egyéb potenciálisan állatról emberre terjedő kórokozók, például a madárinfluenza szempontjából is fontos.”

index.hu, 2010. január 18.

42 tonna méreggel bombáznak le egy ausztrál szigetet

A Lord Howe sziget igazi szubtrópusi paradicsom a Csendes-óceánban, Ausztrália és Új-Zéland között félúton, nagyjából 800 kilométerre Sydneytől. Pontosabban paradicsom volt egészen 1918-ig, amikor, a sziget felfedezése és az első telepések megérkezése után közel 150 évvel, valószínűleg egy hajó rakterében bujkálva, az első patkányok is megérkeztek a szigetre. A legközelebbi nagyobb szárazföldtől több száz kilométerre fekvő szigeten máshol nem megtalálható fajok tucatjait alakította ki az evolúció, de az egyedi ökoszisztémára a patkányok elszaporodása katasztrofális következményekkel járt.

1921-ben, egy ausztrál utazó, Alan McCulloch már arról írt naplójában, hogy a sziget dzsungelében már csak a halál csendjét lehet hallani ott, ahol korábban milliárdnyi madár éneke szólt. Ma az 56 négyzetkilométeres sziget (összehasonlításképpen: a Margitsziget nagyjából 1 négyzetkilométer) a világörökség része, kétharmadát egy nemzeti park foglalja el, 350 állandó lakója mellett általában ugyanennyi turista is tartózkodik rajta.

A szigetre behurcolt, majd elvadult és elszaporodott állatok közül a macskáktól, kecskéktől és disznóktól már sikerült megszabadulni, a patkányok azonban túléltek minden irtóhad-

HÍREK, CIKKEK A HAZAI SAJTÓBÓL

járatot, eddig öt madárfaj teljes kiirtásáért teszik őket felelőssé, és a kihálás szélére sodortak még 13 madár-, két hüllő, és öt növényfajt. Ráadásul (és a rossz nyelvek szerint ez az elsődleges oka a patkányellenes akcióknak) a rágsálók óriási pusztítást végeznek a kentiapálma magjai között, aminek exportja a sziget legfontosabb, és szinte az egyetlen bevételi forrása a turizmus mellett: a világ egyik legnépszerűbb szobanövényéből évi 1,5 milliót nevelnek fel és adnak el.

A sziget vezetősége és az ausztrál kormány most a végső csapásra készül a patkányok ellen. A tervek szerint 2012 augusztusában, két hét alatt összesen 42 tonna méreggel bombázzák le a szigetet helikopterekről, ami a szakértők reményei szerint végezni fog az egész populációval, majd három hónap alatt teljesen lebomlik, és nem fenyeget veszélyt az élővilág más tagjaira. A méreg pontos típusát egyelőre nem közölték.

Hasonló akciókat már sikerrel véghezvittek más szigeteken, a Lord Howe-i patkányirtás egyrészt a méreteiben különbözik ezektől, másrészt abban, hogy ez a sziget nem lakatlan. A bombázás idejére a lakosságot nem telepítik ki, a haszonállatokat (jellemzően csirkék és marhák a farmokon) azonban igen, a kutyáknak és más háziállatoknak pedig kötelező lesz a szájkosár, nehogy megkóstolják a méreggel preparált patkánycsalikat, amivel megszórják majd a szigetet. A sziget összes vadon élő madarát befogják, és madárházakban tartják majd, míg a méregveszély el nem múlik.

A terv nem talált egyöntetű támogatásra sem a sziget lakói, sem az ausztrál környezetvédők körében, akik szerint az egész akció vége az lesz, hogy visszafordíthatatlan károkat szenved a sziget élővilága, a patkányok meg simán túlélnek, mint minden eddigi irtóhadjáratot.

EUROPEST

cepa

www.cepa-europe.com

2010. április 22-23. (csütörtök-péntek), Hotel Mercure Budapest Buda****

(1013 Budapest, Krisztina körút 41-43.)

A **konferencia nyelve** angol, magyar, és valószínűleg spanyol szinkrontolmácsolással.

Az EUROPEST tervezett programja:

- A kártevőirtó ipar felépítése és jövője,
- tájékoztatás a CEPA aktuális tevékenységéről,
- aktuális hírek a CEN projektről – Kártevőirtási szolgáltatás európai szabványa,
- hogyan működünk együtt jobban globálisan,
- a kártevőirtó ipar 2020-ben,

Technikai kihívások, amelyekkel a kártevőirtó ipar szembenéz,

- legújabb technikák, adatok és gondolkodásmód, különös tekintettel a szúnyog- és ágyi poloska irtásra,
- kerekasztal, munkamegbeszélés

Részvételi díj magyar résztvevők számára: **57.000,- Ft**, amely a következő szolgáltatásokat tartalmazza:

- 2 napos részvétel a konferencián,
- 2 ebéd,
- kávészünetek,
- konferencia anyag,
- magyar nyelvű szinkrontolmácsolás,

Kiegészítő opcionális szolgáltatások:

- Fogadás az Európa hajón: 16.000 Ft / fő
- Szállás a Mercure Buda Hotelben:
 - 12.600 Ft / egyágyas szoba / éj (reggelivel, adókkal)
 - 14.500 Ft / kétágyas szoba / éj (reggelivel, adókkal)
- Borkóstolás vacsora Etyeken (transzferrel): 13.700 Ft / fő

Az EUROPEST hivatalos honlapján (www.cepa-europest2010.com), a bal oldalon található magyar zászlóra kattintva magyar nyelven jelennek meg az információk, és lehetővé válik a regisztráció is.

(MaKOSZ Titkárság)

RENDEZVÉNYNAPTÁR

2010. március 3-5. **9th Fumigants & Pheromones Conference & Workshop**
Valencia, Spanyolország
Web: <http://guest.cvent.com/EVENTS/Info/Summary.aspx?e=f6b619ca-aa5e-4a54-9979f37b9037c70a>
2010. április 22-23. **EUROPEST 2010**
Budapest, Magyarország
Web: www.cepa-europest2010.com
2010. május 10-12. **International Conference Eden 2010**
Emerging Vector-borne Diseases
in a Changing European Environment
Le Corum, Montpellier, Franciaország
Web: http://international-conference2010.eden-pf6project.net/practical_information
2010. augusztus 15-20. **XIIth International Congress of Parasitology**
Melbourne, Ausztrália - Web: www.ciopaxii.org
2010. augusztus 22-27. **IXth European Congress of Entomology**
Budapest, Magyarország - Web: www.ece2010.org
2010. szeptember 21-23. **16th Aerosol Exhibition and 27th International Aerosol Congress**
Róma, Olaszország - Web: www.aerosolrome.it
2010. október 20-23. **PestWorld 2010**
Hilton Hawaiian Village & Resort, Honolulu, Hawaii
Web: <https://www.npmapestworld.org/pdfs/EventsPDF/PW2010flyer.pdf>
2010. november 3. **PestTech**
Birmingham, U.K. - Web: www.pesttech.org.uk/
2010. november 17-19. **PARASITEC**
Párizs, Franciaország - Web: www.parasitec.org/